

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Patientforening Danmark
Aase Høg
info@patientforeningen-danmark.dk

Dato: 30. maj 2017
Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: DEPKNI
Sagsnr.: 1701487
Dok. nr.: 322723

Vedr. Patientforening Danmarks klage over Statens Serum Instituts afgørelser i sag om anmodning om aktindsigt i testresultater for borrelia mv. af den 26. januar 2017 og 14. februar 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har den 24. februar 2017 fra Statens Serum Institut modtaget Patientforening Danmarks klage af den 14. februar 2017 vedr. Statens Serum Instituts afslag på Patientforening Danmarks anmodning om aktindsigt af den 21. januar 2017 – og som konkretiseret den 24. januar 2017 – i blodprøvetests, som Statens Serum Institut har foretaget for en gruppe journalister.

Konklusion

Sundheds- og Ældreministeriet er enig med Statens Serum Institut i, at testresultaterne kan undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 30, nr. 1. Ministeriet er endvidere enig med Statens Serum Institut i, at meroffentlighedsprincippet, jf. offentlighedslovens § 14, ikke kan føre til, at der skal meddeles aktindsigt i de omhandlede dokumenter.

Sundheds- og Ældreministeriet stadfæster hermed SSI's afgørelse. Nedenfor følger overordnet gennemgang af sagens forløb, nærmere begrundelse for Sundheds- og Ældreministeriets afgørelse samt ministeriets øvrige bemærkninger i relation til sagen.

Sagsfremstilling

Patientforening Danmark (herefter PD), ved næstformand Aase Høg, henvendte sig den 21. januar 2017 til Statens Serum Institut (herefter SSI), hvor PD oplyste, at PD havde fået oplyst, at SSI i forbindelse med Tv2's dokumentarudsendelse "Snyd eller Borrelia" havde testet fire journalister, bl.a. med den såkaldte flåtpakke, og at PD ønskede aktindsigt i den afrapportering, som SSI havde foretaget til TV2. SSI bekræftede modtagelsen af PD's anmodning den 24. januar 2017 og bad PD i samme ombæring om at konkretisere anmodningen, idet der efter SSI's opfattelse ikke var sket en afrapportering til Tv2.

PD konkretiserede anmodningen pr. mail den 24. januar 2017 og oplyste, at PD ønskede testresultaterne udleveret for de fire journalister, som SSI havde testet og henviste i den forbindelse til en tidligere mailkorrespondance mellem PD og en SSI-medarbejder fra den 8. og 10. oktober 2016 om de pågældende testresultater. I disse mailkorrespondancer oplyste SSI-medarbejderen, hvad gruppen af journalister blev testet for samt resultaterne heraf for den samlede gruppe.

SSI har ifm. ministeriets behandling af sagen oplyst til ministeriet, at SSI testede i alt 8

terfølgende indlevering af prøverne til SSI i foråret 2016. En af journalisterne (Ketil Alstrup Johansen) indsamlede blodprøverne og afleverede dem på SSI mhp. test for infektioner på vegne af de øvrige journalister. SSI har videre oplyst, at SSI sendte testresultaterne tilbage til den samme journalist, som indleverede blodprøverne. SSI har desuden oplyst, at SSI efterfølgende foretog yderligere test for fem ud af de otte journalister, efter at de pågældende journalister angiveligt havde fået foretaget tests på privatklinikker i Tyskland.

SSI sendte den 26. januar 2017 afgørelse til PD med afslag på aktindsigt i de pågældende testresultater med henvisning til, at der var tale om "personhenførbare oplysninger", som SSI ikke havde mulighed for at udlevere til tredjemand. SSI redegjorde desuden for processen omkring blodprøvetesten for de pågældende journalister, herunder at journalist Ketil Alstrup Johansen medbragte testresultaterne fra de tyske privatklinikker, jf. ovenfor. I samme ombæring oplyste SSI om de overordnede resultater fra de tyske prøver og oplyste videre, at SSI's egne test af de pågældende journalister ikke kunne bekræfte de tyske testresultater.

Den 27. januar 2017 anmodede PD igen SSI om aktindsigt i de pågældende testresultater. PD anførte, at når I [SSI] havde udleveret testresultater til en journalist [Ketil Alstrup Johansen], som havde brugt dem i en landsdækkende udsendelse, forstod PD ikke SSI's argumenter imod at udlevere dem til PD.

SSI sendte den 30. januar 2017 et nyt svar til PD. Heri fastholdte SSI afgørelsen af den 26. januar 2017 med henvisning til, at der var tale om personlige prøver og personhenførbare data, som det ikke var muligt at give aktindsigt i. I relation til PD's bemærkning i henvendelsen af den 27. januar 2017 om, at PD burde få udleveret testresultaterne, idet SSI allerede har udleveret testresultaterne til en journalist, som har brugt dem i en landsdækkende udsendelse, anførte SSI, at det var TV2's og journalisternes eget ansvar, hvad de pågældende testresultater anvendes til. SSI oplyste tillige om klagevejledning.

Den 30. januar 2017 sendte PD en klage til Sundheds- og Ældreministeriet over SSI's afgørelse. PD henviste i klagen igen til tidligere korrespondance mellem en SSI-medarbejder og PD, jf. ovenfor, om SSI's test af en gruppe journalister. PD anførte videre, at SSI's afslag på aktindsigt af den 26. januar 2017 var helt uacceptabelt. PD stillede sig desuden uforstående over for SSI's oplysninger om resultaterne fra de tyske privatklinikker og henviste til en mailkorrespondance mellem PD og en tysk privatklinik.

SSI sendte den 1. februar 2017 en bekræftelse på modtagelse af klage fra PD med henvisning til den tidligere oplyste klagevejledning. SSI oplyste endvidere, at SSI havde besluttet at tage sagen op til fornyet overvejelse, herunder at partshøre de pågældende journalister om evt. udlevering af testresultater.

Den 7. februar 2017 orienterede SSI om svarene ifm. partshøringen til PD, hvor det blev oplyst, at ingen af de adspurgte journalister havde udtrykt ønske om udlevering af testresultaterne, og at disse oplysninger ville indgå i SSI's videre sagsbehandling.

PD sendte den 7. februar 2017 bemærkninger til partshøringen til SSI, hvor PD anførte, at "den dokumentation/bekræftelse" ikke kan bruges til noget, og at der skal foreligge en skriftelig tilladelse dateret samme dag, som testresultaterne er udleveret til

Den 14. februar 2017 sendte SSI endelig afgørelse til PD med afslag på aktindsigt.

SSI's afgørelse af den 14. februar 2017

SSI har i sin afgørelse lagt vægt på, at PD ikke kan ses at have en retslig interesse, som kan begrunde, at PD kan få udleveret de pågældende personlige, personhenførbare helbredsoplysninger og sundhedsdata. SSI har videre henvist til, at SSI er underlagt tavshedspligt med hensyn til behandling af sundhedsdata, som SSI modtager og afsender. SSI har desuden henvist til, at retten til aktindsigt ikke omfatter databaser, herunder registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, jf. offentlighedslovens § 10. SSI har i sin afgørelse ligeledes henvist til offentlighedslovens § 11, stk. 2, hvor det fremgår, at offentlighedslovens § 11, stk. 1, ikke finder anvendelse med hensyn til personoplysninger omfattet af § 10 i lov om behandling af personoplysninger.

SSI har videre henvist til offentlighedslovens § 30, stk. 1, nr. 1, hvor det fremgår, at retten til aktindsigt ikke omfatter oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold. SSI har i den forbindelse anført, at dette også omfatter helbredsoplysninger.

SSI har endvidere vurderet i afgørelsen, at der ikke kan gives aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 14, jf. meroffentlighedsprincippet, idet der er tale om personlige oplysninger. SSI har desuden henvist til partshøringen af de relevante journalister, hvor ingen af disse har ønsket deres testresultater udleveret til PD.

SSI har i afgørelsen også henvist til offentlighedslovens § 33, nr. 3, hvor retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til det offentlige økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentlige forretningsvirksomhed. SSI har i den forbindelse henvist til, at SSI driver en diagnostisk sektor, hvor det er afgørende, at alle prøvesvar og analyseresultater forbliver fortrolige.

Afslutningsvist har SSI henvist til sundhedslovens kapitel 9 om tavshedspligt, videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger mv. med det formål, ifl. SSI, at illustrere de skærpede udleveringskrav og tavshedspligt i forhold til udlevering af helbredsoplysninger.

PD's klage af den 14. februar 2017

PD har den 14. februar 2017 sendt en klage over SSI's afgørelse, som SSI videresendte til Sundheds- og Ældreministeriet den 24. februar 2017. PD har i klagen bemærket - som også blev fremført i bemærkninger til SSI's orientering om partshøring af den 7. februar - at partshøringen af de pågældende personer, efter PD's opfattelse, er uden værdi, idet der efter PD's opfattelse skal foreligge en skriftelig tilladelse til, at én af de pågældende journalister kan modtage SSI's testresultater på vegne af de øvrige journalister.

PD har endvidere i klagen peget på, at det er udtryk for dobbeltmoral, når journalisterne på den ene side fremviser testresultaterne på bl.a. TV, men på den anden side ikke ønsker testresultaterne udleveret til PD. PD har videre anført, at det er en tilsnigelse at kalde journalisterne for patienter, men at de pågældende journalister har medvirket som "lokkeduer" i forbindelse med kontakten til de tyske privatklinikker, og at det derfor ifl. PD's opfattelse er en tilsnigelse, når SSI henviser til sundhedslo-

PD har ligeledes bemærket i relation til SSI's bemærkninger i afgørelsen af 14. februar 2017 om, "at alle prøvesvar og analyser forbliver fortrolige i forhold til tredjemand og alene tilbagesendes til rette sundhedspersoner og personer, som har fremsendt prøverne" ikke har været tilfældet, idet testresultaterne er blevet sendt til Ketil Alstrup Johansen, og at han må betragtes som tredjemand. PD har videre anført, at PD fungerer som talerør for adskillige hundrede borrelapatienter, hvis forhold TV2 og SSI med deres fremgangsmåder har været med til at forværre i betydelig grad.

PD har desuden klaget over, at SSI selv skal tage stilling til klagen.

Sundheds- og Ældreministeriets afgørelse

Af offentlighedslovens § 30, nr. 1 fremgår følgende:

"§ 30. Retten til aktindsigt omfatter ikke oplysninger om

- 1) enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold
- 2) [...]"

Det fremgår af bemærkninger til § 30 (Lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013), at omfattet af nr. 1 er særligt følsomme oplysninger, såsom oplysninger om (...) helbredsoplysninger og lignende.

Folketingets Ombudsmand har i en konkret sag, hvori Statens Serum Institut havde meddelt afslag på en anmodning om aktindsigt i oplysninger om en undersøgelse af forekomsten af MRSA-bakterier, fastslået at resultater af blodprøver for de enkelte deltagere med navn, adresse kunne undtages efter den dagældende offentlighedsloves § 12, stk. 1, nr. 1. Denne bestemmelse svarer til offentlighedslovens § 30, nr. 1.

Af Lov om offentlighed i forvaltningen med kommentarer af Mohammad Ahsan, DJØFs forlag, side 510, pkt. 6 "Offentlige tilgængelige oplysninger" fremgår bl.a., at oplysninger, der allerede er offentliggjort eller som er offentligt tilgængeligt f.eks. i offentlige registre, ikke vil kun undtages fra aktindsigt efter § 30, nr. 1.

Det er ministeriets vurdering, at resultaterne af de pågældende blodprøvetests kan undtages fra aktindsigt i henhold til offentlighedslovens § 30, nr. 1, idet der efter ministeriets opfattelse er tale om oplysninger om enkeltpersoners private forhold.

Ministeriet er enig med SSI i, at det forhold, at de pågældende fire journalister har medvirket i en udsendelse, og at de omhandlede testresultater er blevet omtalt i relaterede artikler og TV-indslag ikke kan føre til et andet resultat.

Ministeriet har herved lagt vægt på, at de testresultater (dokumenterne), der er søgt aktindsigt i, ikke er offentligt tilgængelige. Det forhold, at testresultaterne er blevet omtalt i relation til en tv-udsendelse, kan efter ministeriets opfattelse ikke føre til, at de samlede testresultater skal betragtes som offentligt tilgængelige. Ministeriet er endvidere enig med Statens Serum Institut i, at det forhold, at SSI har udleveret testresultaterne til Ketil Alstrup Johansen, heller ikke kan betragtes som en offentliggørelse af testresultaterne.

Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at de pågældende journalister, der har medvirket i udsendelsen, har tilkendegivet over for SSI, at de ikke ønsker, at testresultaterne udleveres.

Meroffentlighedsprincippet

Af offentlighedslovens § 14 fremgår følgende:

"§ 14. Det skal i forbindelse med behandlingen af en anmodning om aktindsigt overvejes, om der kan gives aktindsigt i dokumenter og oplysninger i videre omfang, end hvad der følger af §§ 23-35. Der kan gives aktindsigt i videre omfang, medmindre det vil være i strid med anden lovgivning, herunder regler om tavshedspligt og regler i lov om behandling af personoplysninger.

- Stk. 2. Stk. 1 gælder også i forbindelse med behandlingen af en anmodning om aktindsigt i dokumenter og oplysninger, som indgår i sager, der er undtaget fra aktindsigt efter §§ 19-21."

Ministeriet er enig med SSI i, at meroffentlighedsprincippet, jf. offentlighedslovens § 14, ikke kan føre til, at der skal meddeles aktindsigt i de omhandlede dokumenter.

Ministeriet har lagt vægt på, at det følger af offentlighedslovens § 14, stk. 1, 2. pkt., at der ikke kan gives aktindsigt efter meroffentlighedsprincippet, hvis det strider mod anden lovgivning, herunder regler om tavshedspligt og regler i persondataloven. Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at de omhandlede testresultater er oplysninger om helbredsmæssige forhold, der som udgangspunkt er omfattet af tavshedspligt, jf. forvaltningslovens § 27.

Øvrige bemærkninger

Ministeriet bemærker i øvrigt, at ministeriet ikke finder, at sundhedslovens regler om tavshedspligt og videregivelse eller offentlighedslovens øvrige bestemmelser kan føre til en ændret vurdering af sagen.

I relation til PD's klage over, at PD's klage skal sendes til SSI, kan ministeriet henvise til offentlighedslovens § 37, stk. 2, hvoraf det fremgår, at klagen skal fremsendes til den myndighed m.v., hvis afgørelse der klages over. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt senest 7 arbejdsdage efter modtagelsen af klagen videresende sagen og dens dokumenter til klageinstansen. Det følger således af denne bestemmelse, at PD skal sende klage over SSI's afgørelse til SSI, hvorefter SSI skal videresende sagen og dens dokumenter til Sundheds- og Ældreministeriet, såfremt afgørelsen fastholdes. Sundheds- og Ældreministeriet har således ikke yderligere at bemærke til SSI's fremgangsmåde ift. fremsendelse af klage til ministeriet.

På den baggrund stadfæster Sundheds- og Ældreministeriet SSI's afgørelse af den 14. februar 2017 om afslag på aktindsigt.

Ministeriet skal afslutningsvist beklage den lange sagsbehandlingstid.

Med venlig hilsen

Kasper Østergaard Nielsen